

marljiv v svojem poklicu, pa se še posebno pridno obdeljuje slovenščino in pa sadjorejo v šoli; ako bi se utegnilo kadaj v Ljubljani napraviti slovensko učiteljsko semenišče, se more za to polovica tega kapitala obrniti, — 200 gold. je daroval podpornici revnih gimnazijalnih učencov v Ljubljani, — 10.000 gold. za napravo ali izboljšanje farnih šol v Št. Kocijanu. Št. Marjeti, gornjem in doljnem Mokronogu in pa pri sv. Trojici, — vsesкупni dedniki (universalerbi) so ljubljanske sirote (zakonsko zapuščeni otroci) do 15. leta, ki nimajo starišev ali uboge stariše, za izrejo v službo ali kako rokodelstvo; najmanj mora kapital za sirote znesti 10.000 gold., če pa bi utegnil kapital znesti čez 30.000 gold., naj se to, kar je odveč, porabi za določeni drugi namen, — 15 gold. vsako leto je zapustil šolskemu služniku ali preparandu, ki pri kersanskemu nauku v nedeljski šoli rokodelskim učencem žlobudranje brani (očitno znamenje, koliko je rajni Metelko kot učnik v tej šoli preterpel od neposajenih fantov); duhovne bukve je zapustil bogoslovcem, ostale druge in pisanja pa bukvarnici ljubljanski; al ta zapuščina ni posebno obilna. — Žalostnega serca imamo tudi povedati, da našim bravcom pod imenom Križnogorski dobro znani gosp. fajmošter Jožef Bevk je unidan umerl, in sicer po kratki bolezni za pljučnico; iskreni domoljub je bil tudi marljiv podpornik kmetijske družbe. Škoda, velika škoda za-nj, da nam ga je že v mladih letih vzela nemila smert! Naj mu bode zemljica lahka! — Po večletni navadi je tudi letos na sv. Štefana dan v dvorani tukajšne družbe rokodelskih podmojstrov po uredbi visokospoštovanega vodja gosp. prof. dr. Vončina bila prav vesela večernica, ktero so tudi naš svetli knez in škof gg. dr. Jernej Vidmar počastili s svojo pričujočnostjo. Med slovenskimi deklamacijami se je Koseskovi „Zgubljeni raj“ in pa Kurnikova „Pekvata krača“ najbolj odlikovala; gospoda Rus in Kurnik sta se kaj dobro obnašala; med nemškimi je burka „Schneider und Schuster“ največ smeha vzbudila. Popevale so se slovenske in nemške pesmi, zakaj družbica ta šteje rokodelcev iz mnogih dežel in narodov zbranih. Ko je bilo srečkanje darov „božičnega kresa“ končano in se je gosp. vodja zahvalil svetlemu knezoškofu za čast njih udeležbe, so priprijeli oni besedo in pohvalili lepi namen te družbe, opomnili potrebe taci družtev zlasti od tistihmal, kar je nekdanja patriarhalna zveza med mojstri in delavci njih zlo zrahljana, in so željo izgovorili, naj vedno mir in sprava kraljuje med tovarši tega društva, ter so pri tej priliki nekoliko govorili o narodnostih. Ker so svetli škof svarili narodne prepire, čeravno nobene narodnosti niso imenovali, se je od marsiktere strani mislilo, da pšice leté na narodnost slovensko. Al čisto potolaženega serca rečemo, da one misli so skoz in skoz krive misli, in da smo pooblasteni, očitno reči, da kaj tacega modri knez nikakor niso namerjali; oni čislajo pravice slovenskega naroda kot verni sin sv. katoliške cerkve pa tudi svoje krajnske domovine, in ne bojo nikdar dopustili, kar je v njih moči, da bi te pravice kdo krivično napadal ali kakor koli žalil; „za vero in domovino“ je tudi njih géslo. Kakor radostni mi to novo zagotovilo povemo bravcem svojim, s takošnim veseljem ga bodo gotovo tudi vsi zaslišali, kterim so domače svetinje pri sercu. — Sklepe poslednjega mestnega zbora bomo danes le po navadi ob kratkem omenili, ker bolj popolnoma bode celi protokol drugikrat naznanjen, ker je zbor sklenil odsihmal vse pomenke in sklepe v „Novicah“ in „Laib. Zeit.“ oklicovati. Pervo je bilo, da moramo prvi tečaj te višje realne šole že to leto na noge spraviti in da se zatega voljo pismo pošlje do sl. ministerstva, da bo se ta šola s pripomočjo cele dežele ustanovila; Virantova stara hiša pri sv. Jakobu bi bila za to najbolj pripravna. Tudi na deželne stanove bo šla prošnja o tej zadevi. — Dvema gospodoma je bila mestna pristojnost zagotovljena. — Ministerstvu se bo prošnja predložila, da zbori mestnega

odbora smejo spet očitni biti. — Ker na sveti večer, ko je dunajski vladni časnik v Ljubljano prinesel veselo pismo, da minister Schmerling hoče popolnoma uresničiti cesarski diplom od 22. oktobra, je bilo naše mesto ljubljansko prostovoljno razsvitljeno, in je, kakor vsi unanji časniki po versti pripovedujejo, bil mestni gosp. predstojnik zavoljo tega očitán od gosp. doželnega poglavarja, je bil v današnji seji vprašan, kako in kaj je bilo? Gospod predstojnik je od konca do kraja razložil vse in poslednjič povedal, da je že tudi pritožbo poslal do sl. ministerstva. Odbor pa je po zaslišanji gosp. mestnega predstojnika, ker je bil o lojalnem početji res hudo razžaljen, določno v imenu mestnjánov izgovoril, da to, kar je gosp. predstojnik o osvečavi mesta storil, je bilo skozi in skozi po volji mestnjánov storjeno. — To so bile zadeve današnjega zbora.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 1. jan. — Preteklo je leto in namesto da bi se nam bilo politično nebo zvedrilo, ga pokrivajo črni oblaki. Cesarstvo naše napadano od sovražnikov unanjih in polno domačih homatij potrebuje sedaj hitro krepkih rok, da se reši mnogoterih stisk. Vse kliče in želi, da bi se kmali poklical na Dunaj iz vseh nemško-slovanskih dežel državni zbor po ustavnih volitvah, ki naj bi enake pravice imel kakor zbor ogerski, o katerem se govori, da se bo začel že ta mesec. Pismo ministra Schmerling-a, ki ga je unidan razposlal vsem deželnim poglavarjem, je z velikim veseljem bilo povsod sprejeto. Al sedaj je preteklo že več dni, in še ni duha ne sluha od ktere nove postave, ki bi vpeljala novi red. Bog daj, da bi se to ne odlašalo dolgo. Čedalje več se govori, da bo tudi minister unanjih oprav grof Rechberg stopil iz ministerstva in na mesto njegovo prišel baron Hübner; al zgodilo se to do danes še ni. Čuda je pa, da je govorica od Hübner-ovega vstopa v ministerstvo poslednje dni potihnila in da se od grofa Mensdorffa-Pouilly-a več govori, ki ima na Rechbergovo mesto stopiti, kteri je nek že slovó dobil. Vse pričakuje danes radovedno novíc iz Pariza; zakaj na novega leta dan sprejema cesar Napoleon vselej poslance unanje, in pri tej priložnosti navadno pové z ne preveč zakritimi besedami, kakošno politično vreme stoji v njegovi pratiki za prihodnje leto zapisano. Čeravno je med njim še Kdo, ki piše „veliko“ pratiko, vendar njegova novoletnica vsako leto zvonec nosi po svetu.

— 29. decembra so poterlili presvitli cesar zedinjenje srbske vojvodine in temeškega Banata z Ogerskim, proti temu, da se pravice vsake narodnosti zvesto spolnujejo. Sliši se tudi, da bojo sklepi ostrogonske konferencije poterjeni.

— Gledé na dnarne stiske so presv. cesar s prideržkom, da se bo ta postava pozneje vesoljnemu državnemu zboru v poterjenje predložila, 27. dec. ukazali, da se kupovni državnega zajema (posojila) tako dolgo, dokler srebra pomanjkuje, ne bojo v srebru plačevali, ampak v bankovcih in sicer tako, da do letošnjega novega leta zapadlim kuponom se bo le 15 odstotkov poverh plačalo; po novem letu do malega travna zapadli pa bojo dobili 40 od sto namečka.

— Ravno ta dan in z ozirom na pomanjkanje srebra so cesar ukazali, da od novega leta naprej morajo tudi Lahi naše bankovce jemati, kterih so se dosihmal branili. Ta ukaz se opira posebno na to, ker velika armada na Laškem sila veliko stroškov prizadeva, tako, da vlada ne more več s srebrom izhajati.

— Kakor so volivci novega mestnega odbora mlačni bili pri vpisovanji svojih imen v imenik volitni, ravno tako živi so sedaj pomenjki v mnogih zborih, ki se zberajo v posvet: kakošne može naj volijo Dunajčani v mestni

odbor; sliši se govorov vsake baže, vendar skor vsi se poganjajo za zdravo ustavno življenje in najkrepkejše med vsemi je govoril gosp. Šuselka, ki je z odkritoserčno besedo dokazal, kaj Avstrija sedaj potrebuje, da se spravi spet na terdne noge.

— Vsled ministerskega razpisa 15. dan tega mesca se bojo razun novih mark za pisma začeli tudi izdajati štempljani zavitki za pisma dvojne velikosti. Kdor si hoče takih zavitkov za pisma omisliti, plača razun marke, ki jo za pismo potrebuje, še pol solda (nov. krajc.) in s tem dobi štempljani zavitek po 2, 3, 5, 10 ali 15 soldov ali novih krajcarjev.

— Tukajšni Slovani si bojo osnovali slovansko dvorano in občeslovansko čitavnico; pevska družba se tudi že napravlja.

Štajarsko. Iz Celja. Naši mestnjani so poslali zahvalno pismo ministru Schmerlingu.

Horvaško. Iz Zagreba. Po cesarskem sklepu od 5. dec. je c. kr. državni pravdnik, občespoštovani gospod Ivan Mazuranić za predsednika začasnega horvaško-slavonskega dvornega dikasterija izvoljen.

Iz Benetk. Spet je naše mesto bolj nemirno, ker „prekucijni odbor“ na vso moč širi puntarske pisma, ki lesem dohajajo tudi iz Milana, ki svoje namere razširja ne le na Laško, temuč tudi na Oggersko.

Iz Tirolov. Iz Inšpruka 27. dec. Včeraj so tukajšni mestnjani v slavo Schmerling-ovega programa napravili bakljado in slovesno igro v gledišču. Brez ukaza so zapeli „cesarsko pesem“ in glasni „živijo“ so doneli svobodoljubnemu ministru na čast.

Česko. Iz Prage. Novi „Narodni list“ je razodel pravila, po katerih Čehi zahtevajo vladne preuredbe, da zadobi narod pravice, ki mu jih je ponemčevavni absolutizem vzela. — Ministerstvo je deželnemu poglavarstvu pisalo, naj določi, v katerih spodnjih realkah naj se uči v českem in nemškem jeziku.

Oggersko. Iz Pešta. Čedalje bolj se nam spolnujejo želje. Vojvodina srbska in temeški Banat se bota z nami zedinila. Mi smo tega veseli, pa tudi v Aradu je novica ta bila z veseljem sprejeta. Tudi za Erdeljsko in celo Horvaško imamo upanje, da se ne bo odcepilo od nas. Deak in Eötvös sta bila na Dunaj k cesarju poklicana; zakaj? se pa še nič prav ne vé. Naši študentje se znajo veliko spodobniše obnašati kakor nemški študentje na Dunaji in v Gradcu, kateri so prepovedali, da na njih plešišče ne sme nihče priti v magjarski obleki; naši pa so oklicali, naj pride vsak na njih plés v kateri koli obleki, tedaj tudi škric (frak) ni prepovedan. — Oggerski škof Jekelfalusy, ki je bil leta 1848 odstavljen in je v Gmunden-u v pregnanstvu živel, je prišel na Oggersko spet nazaj. — V nove županije je že več takih Magjarov izvoljenih, ki so mogli leta 1849 deželo zapustiti; v rojstnem kraji Košutovem so tudi njega volili.

Galicija. Iz Krakova. Tukajšni politični časnik je razglasil pismo, v katerem terja narodno samostojnost, veljavo poljskega jezika v šoli in kancelijah, domače ljudi v javnih službah, svoj deželni zbor in svojo deželno namestništvo. Kar imajo Ogri, zakaj bi ne imeli tudi Galicijani? Nazadnje pravi: „Svoboda je najdražje blago vsakemu človeku, in nobeden ne vé te dobrote bolj ceniti kot Poljec. Al mi ne spoznavamo svobode samo v ustavi, kajti ustava je le oblika (form). Mi ne stavimo narodnosti ne nad, ne pod svobodo. Al to vemo, da prava svoboda je le tedaj, ko ima korenine v domači zemlji in se ujema z narodnim duhom“.

— V Lvovu so 20. dec. gospodu dr. Smolku, nekdanjemu predsedniku državnega zbora na Dunaji, napravili bakljado.

Laško. Neprenehoma mečejo sedaj Sardinci bombe v Gaeto, ki je že veliko škodo terpela. Zavoljo velike nevarnosti je kraljica neapolitanska že zapustila terdnjavo, kralj pa je še zmiraj tam. „Opinione“ pravi, da kralj že več noči spi na neki španjski ladii, ki stoji pred Gaeto; zjutraj pa gré vsaki dan v terdnjavo nazaj (?). Veliko se je poslednji čas govorilo, da bojo francozke ladije zapustile Gaeto; vendar se to dosihmal še ni zgodilo, ker nek rusovska vlada želi, naj ostanejo ondi, dokler je kralj neapolitanski v terdnjavi, sicer ga bojo prišle rusovske ladije varovat. Od Kavur-a se je govorilo, da je tako hudo zbolel, da so mu mogli dvakrat puščati; poslednje novice pravijo, da mu je spet bolje. Saj njegov časnik „Opinione“ se je te dni spet tako prederzno oglasil, da mož, ki tako pisati veleva, ne more biti preveč potert po bolezni. Ta časnik namreč piše, „da je Italija za terdno sklenila bojevati se do zadnjega moža in se poslužiti vsega, da pokonča sovražnike. Italija ne mara za nobeno pogodbo, za noben diplomatični protokol. Druge vlade, opiraje se na pogodbe, se utegnejo zoperstavljati Italii; al ona ni vezana na nobeno pogodbo. Italija je sama sebi sodnica. Viktor Emanuel je svojo krono zastavil edini Italii in bo zvest tej zastavi.“ To so besede, ktere kažejo, da Lahi tudi za Napoleona dosti ne marajo.

Francozko. Iz Pariza. Že več časa izhajajo v pariških časnikih Avstrii protivni spisi; zlasti „Constitutionell“ je pisal zaporedoma več takih reči. Pravijo, da se je avstrijski poslanec zoper to pritožil, al minister mu je odgovoril, da ne more časnikov berzdati! Zlo se govori, da bo cesar Napoleon v novoletnici svetoval, naj avstrijska vlada Beneško prodá, ker „le to more Evropi mir ohraniti“. Koliko pa francozki cesar na mir misli, čeravno vedno od mirú govori, se vidi iz tega, da „Opinione“ pripoveduje, da je natihoma toliko armado skup spravil, da more spomladi okoli 750.000 vojakov v boj poslati. Od cesarice se že spet govori, da bi utegnila kam popotovati, ker politika cesarjeva, zlasti do sv. očeta papeža, je tako žali, da se večkrat ž njim prav do hudega spré.

Kursi na Dunaji

31. decembra 1860.		v novem denarji.	
Deržavni zajemi ali posojila.		Druge obligacije z lotrijami.	
5% obligacije od leta 1859		Kreditni lozi po g. 100 . g. 108.—	
v novem dnar. po 100 g. g.	55.25	4½% Terzaški lozi po 100 „ 110.—	
5% nar. posojilo od l. 1854 „	73.80	5% Donavsko-parabrod-	
5% metalike	61.50	ski po g. 100	94.50
4½% „	52.50	Knez Esterhazy. po g. 40 „	85.50
4% „	47.50	Knez Salmovi po g. 40 „	38.—
3% „	35.—	Knez Palfyovi po g. 40 „	36.50
2½% „	32.50	Knez Claryovi po g. 40 „	34.50
1% „	12.—	Knez St. Genoisovi po g. 40 „	37.—
Obligacije zemlišn. odkupa.		Knez Windischgrätz. po g. 20 „	20.25
(po 100 gold.)		Grof Waldsteinovi po g. 20 „	26.—
5% doljno - avstrijske g.	87.—	Grof Keglevičevi po g. 10 „	14.50
5% ogerske	63.—	Budimski . . . po g. 40 „	35.75
5% horvaške in slavonske „	60.50		
5% krajnske, štajarske,		Denarji.	
koroške, istrijske . „	90.—	Cesarske krone g.	19.80
Deržavni zajemi z lotrijami		Cesarski cekini „	6.83
Zajem od leta 1860	82.25	Napoleondori (20 frankov) „	11.50
„ „ „ 1860 petink. „	83.—	Souvraindori	19.90
„ „ „ 1839	95.—	Ruski imperiali	11.80
„ „ „ 1839 petink. „	100.—	Pruski Fridrikdori	12.25
4% narodni od leta 1854 „	85.50	Angleški souvraindori	14.48
Dohodkine oblig. iz Komo „	16.75	Louisdori (nemški)	11.78
		Srebro (ažijo)	44.—

Žitna cena

v Ljubljani 1. januarja 1861.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 6 fl. 52. — banaške 6 fl. 52. — turšice 3 fl. 90. — sorsice 5 fl. 12⁵/₁₀ — reži 4 fl. 65⁵/₁₀. — ječmena 4 fl. 5. — prosa 3 fl. 65. — ajde 3 fl. 80. — ovsa 2 fl. 60.